

Opublikowane na: Mława (mlawa.pl)

Autor: root@npc.pl

Mława - 20 Bartoszycka Brygada Zmechanizowana

Publikowane od

15.10.2008 00:00:00

Publikowane do

15.11.2008 00:00:00

Powstanie i tradycje 20 Bartoszyckiej Brygady Zmechanizowanej

im. Hetmana Wincentego Gosiewskiego

W 1994 roku na bazie 75 Ośrodka Materiałowo – Technicznego została sformowana 20 Brygada Zmechanizowana.

Decyzją nr 109/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 14 lipca 1995 roku w sprawie przyjęcia dziedzictwa tradycji, nadania nazwy wyróżniającej oraz imienia patrona i ustanowienia dorocznego Święta 20 Brygady Zmechanizowanej w Bartoszczach, dla zachowania w pamięci bohaterskich czynów żołnierzy 20 Dywizji Piechoty oraz dla podkreślenia więzi 20 Brygady Zmechanizowanej ze społeczeństwem Bartoszczy i Mławy, na podstawie art.2 ustawy z dnia 30 lipca 1992 roku o ustanowieniu święta Wojska Polskiego oraz postanowień rozkazu nr 1/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 2 stycznia 1991 roku w sprawie dziedzictwa i kultywowania tradycji oręża polskiego Minister Obrony Narodowej z dniem 15 lipca polecił :

I. 20 Brygadzie Zmechanizowanej przyjąć dziedzictwo i z honorem kontynuować tradycje :

1. 2 dywizji Litewsko – Białoruskiej 1918 – 1920

2. 20 Dywizji Piechoty w składzie :

a) 79 Białostockiego , a następnie Słonimskiego Pułku Strzelców

im. Lwa Sapiehy 1918 – 1944 ;

b) 80 Nowogrodzkiego Pułku Strzelców 1919 – 1944;

c) 78 Słuckiego Pułku Strzelców 1920 – 1944;

d) 20 Pułku Artylerii Lekkiej 1920 – 1939.

II. 20 Brygadzie Zmechanizowanej przyjąć nazwę „Bartoszycka” oraz imię Hetmana Wincentego Gosiewskiego.

III. Doroczne Święto obchodzić w dniu 3 września.

Przyjmując 15 lipca 1995 roku dziedzictwo tradycji tych formacji Wojska Polskiego 20 Bartoszycka Brygada Zmechanizowana im. Hetmana Wincentego Gosiewskiego stała się spadkobierczynią czynu zbrojnego i bohaterstwa poprzedników walczących o niepodległość i granice Rzeczypospolitej w wojnie polsko-bolszewickiej w 1920 roku, w obronie niepodległości we wrześniu 1939 roku i konspiracji w Armii Krajowej do lata 1944 roku.

Dzieje Brygady rozpoczyna 79 Białostocki Pułk Strzelców , który utworzony został 16 grudnia 1918 roku w łapach k. Białegostoku. Pułk złożony z ochotników Polskiej Organizacji Wojskowej i młodzieży z Podlasia po zaprzysiężeniu, od połowy stycznia

1920 roku, osłaniał polsko – litewską linię demarkacyjną. W czasie działań wojennych w 1920 roku 79 Pułk Piechoty walcząc poszczególnymi batalionami w składzie 2 Dywizji Litewsko – Białoruskiej wykazał się męstwem w bojach nad rzekami Uszą i Berezyną.

Kolejną jednostką był sformowany 11 lipca 1919 roku w Lidzie 80 Nowogrodzki Pułk Strzelców. W składzie 2 Dywizji Piechoty Litewsko – Białoruskiej wszedł do walki jesienią 1919 roku i brał udział w ofensywie na Mińsk i Słuck. Swój chrzest bojowy przeszedł pod Filipowiczami. Podczas ofensywy wojsk sowieckich w maju 1920 roku walczył w odwrocie od Chorodźca do Berezyny, aż do przedmieść Warszawy. W dniach 14-15 sierpnia żołnierze Pułku Nowogrodzkiego bronili stolicy bijąc się krwawo pod Radzyminem. Po zwycięskiej „Bitwie Warszawskiej” pułk wziął udział w „bitwie nad Niemnem”, zdobywając przedmieścia Grodna. 8 października Pułk Piechoty w składzie grupy operacyjnej generała Lucjana Żeligowskiego wraz z innymi jednostkami litewsko – białoruskimi zajął Wilno, dokumentując tym swe prawo do ziemi ojców.

Na kartach historii 20 Bartoszyckiej Brygady Zmechanizowanej zapisaliśmy także dokonania żołnierzy 78 Słuckiego Pułku Strzelców sformowanego na przełomie lat 1919 – 1920 w Baranowiczach. Z początkiem czerwca 1920 roku pułk w składzie 2 Dywizji Piechoty Litewsko-Białoruskiej obsadził północny odcinek polsko-litewskiej linii demarkacyjnej rozciągającej się od Taurogów do Dyneburga. W wojnie polsko-sowieckiej stoczył 26 lipca 1920 roku ciężkie walki pod Kuźnicą. Data tej bitwy stała się dniem święta pułkowego.

Wsparcie dywizji stanowił 20 Pułk Artylerii Polowej formowany od 5 kwietnia w Wołkowysku, a jego chrztem bojowym stały się walki stoczone w obronie Warszawy , w rejonie Radzimina w dniach od 13 do 16 sierpnia.

Po zakończeniu działań wojennych w 1920 roku pułki 20 Dywizji Piechoty zostały rozlokowane w Baranowiczach 78 PP, w Słonimie 80 PP i 20 PAL w Prużanie.

W 1939 roku zapisane zostały kolejne rozdziały w dziejach 20 Dywizji Piechoty.

Zmobilizowana w trybie alarmowym już w marcu Dywizja skierowana została w rejon Mławy dla osłony Warszawy z kierunku Prus Wschodnich. 1 września spadło na nią uderzenie kilku dywizji 3 armii niemieckiej. Przez trzy dni żołnierze 20 Dywizji Piechoty dowodzonej przez płk. Wilhelma Liszkę-Lawicza powstrzymywała wroga. Zagrożona okrążeniem Dywizja wycofała się 4 września na Modlin, a następnie w rejon Białobrzegów i Nieporętu, gdzie broniła przeprawy przez Bugonarew.

Od 14 września obsadziła północno-praski rejon obrony miasta. Drugi raz w swych dziejach żołnierze 20 Dywizji Piechoty bronili stolicy. Na rozkaz dowódcy Armii

„Warszawa” – generała Juliusza Rommła 27 września wraz z całym garnizonem stolicy 20 Dywizja Piechoty złożyła broń.

Bitwa pod Mławą przeszła do zaszczytnych tradycji oręża polskiego, o obrońcach zaś pozycji mławskiej, zgodnie z prawdą, mówią słowa wyryte na płycie Mauzoleum żołnierzy Września pod Mławą:

***„GODNI SĄ, BY WSPOMINALI I CZCILI ICH WSZYSCY,
BO ZA PRAWA I ZWYCZAJE OJCZYZNE WALCZYLI MĘŻNIE I WYTRWALE”***

Wrzesień nie zamknął dziejów dywizji i jej pułków odtworzonych w macierzystych regionach w strukturach Okręgu Nowogrodzkiego Armii Krajowej. W latach 1943-1944 brały udział w dziesiątkach partyzanckich akcji i bitew, a zakończyły swój szlak bojowy pod Wilnem w operacji „Ostra Brama” w lipcu 1944 roku.

Szlak bojowy i bohaterska postawa, męstwo i poświęcenie żołnierzy 20 Dywizji Piechoty, jej piękne i chlubne tradycje stały się wzorem w codziennej służbie, ku chwale Najjaśniejszej Rzeczypospolitej i ich następców – młodych żołnierskich pokoleń w szeregach 20 Bartoszyckiej Brygady Zmechanizowanej im. Hetmana Wincentego Gosiewskiego.

Adres źródłowy: <https://mlawa.pl/arttykul/mlawa-20-bartoszycka-brygada-zmechanizowana>